

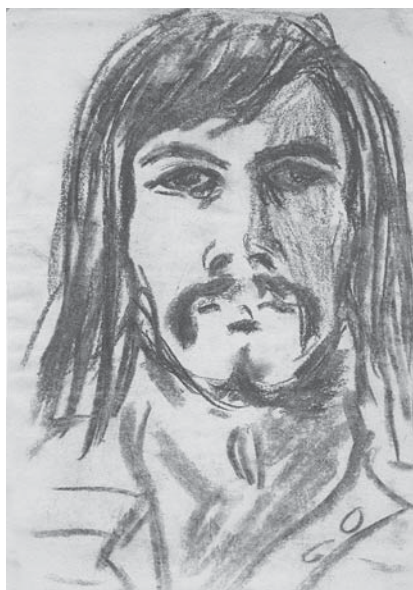
*H*alk szavú és szerény, s beszélgetésünk alatt minduntalan ámulatba ejt. Hisz egy rákkutató biokémikustól ugyan miért várná el az ember, hogy otthonosan mozogjon a képzőművészet világában? De kiderül: ő kis híján grafikus lett. S noha mindennapjainak nagy részét a laboratóriumban tölti, ott találjuk a közönség soraiban színházi bemutaton és koncerten, élvezzi a kihívást a jelvénygyűjtő teljesítménytúrákon, borklubba pedig az vonzza, hogy e nemes nedűt is kellő tudás birtokában kortyolgathassa. Tisztelettel vegyes kíváncsisággal fordul a világ jelenségei felé, többek között tán ez is teszi dr. Kulcsár Gyulát sikeres kutatóvá. Olvasási szenvedélye és a Verne-könyvek csábították a tudomány ösvényére. A rákgyógyítással kapcsolatos felfedezések nagykönyvében egy jelentős fejezet fűződik a nevéhez.

Herkules nem csak a laborban bizonyít

Miközben végigvezet családi házukon, édesapja alakját idézi, akire az ezermester kifejezés csupán a legszerényebb jelző lehetett, hisz madárkalitkától a sírkő készítéséig, vaskerítés-hegesztéstől a házépítésig mindenhez értett. Kulcsár Gyula sem csak a mikroszkópot kezeli biztonsággal, bizonyíték erre otthonának megannyi szeglete. A színes járólapok mintázatának megtervezése, s az udvarra vezető terasz egyedi tartóoszlopai is az ő keze munkáját dicsérik.

– Édesapám huszonevesen a Donkanyart is megjárta, s amikor a fogság után hazatért, több szakmát is kitanult. Mindig nyitott szemmel járt, és laikusként is sokszor fogalmazott meg olyan „tudományos” következtetéseket, melyekért ugyancsak csodálgattam, hisz azokat ő korábban nem tanulhatta, én viszont már igen – meséli dr. Kulcsár Gyula. – Édesanyám is sok minden iránt érdeklődött, az olvasás szeretetét tőle örökölttem. Ez nálam odáig „fajult”, hogy a nyári szünetekben szinte legyengültem, mert képes voltam reggeltől estig a könyveket bújni. Szépirodalmat is forgattam, de a Verne-regények voltak a kedvenceim, megragadott a bennük rejlő tudományosság. A kutatói pálya iránt ezek keltették föl az érdeklődésem, hatodik osztályos koromtól kezdve erre készültem. Pedig imádtam rajzolni is és szobrokat készíteni.

PORTRÉ – KULCSÁR GYULA CERUZARAJZA EGYIK BARÁTJÁRÓL

– A nagykanizsai vegyipari technikumból miért épp a szegedi egyetemre vezetett az útja?

– Mert azt olvastam Szegedről, hogy a napfény és a fiatalság városa, s ezt vonzósnak találtam. Kétségtelen, hogy ott a diákok formálták a város arculatát, s ezt nagyszerű volt megélni. Ám bevallom, az egyetem akkori, szerényebb műszerezettsége csalódást jelentett a remekül felszerelt zalai technikum után. Még az is megfordult a fejemben, hogy abbahagyom, és átjelentkezem a képzőművészeti főiskolá-

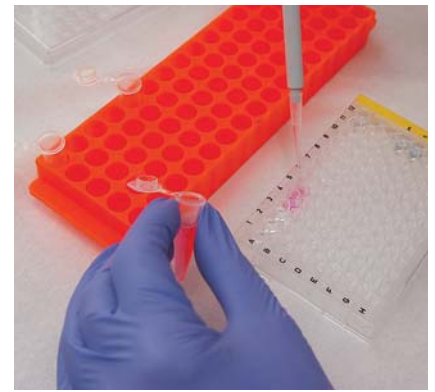
ra. De úgy éreztem, túl sokat tanultam már a kémiát ahhoz, hogy elpazaroljam e tudást.

– Két téma érdekelte különösképpen: az öregedés, illetve a rák elleni küzdelem. Az előbbiben mit vizsgált volna?

– Azt, hogy milyen folyamatok vesznek részt az öregedésben, s azok befolyásolhatók-e. Mert tudjuk, hogy például egy erőteljes sokk hatására hirtelen megöszül az ember, vagy néhány hónap alatt öregszik meg látványosan. Márpedig ha van, ami felgyorsítja, akkor valószínűleg le is lassítható. Ez érdekelt volna. De 1987-ben a rákkutatást választottam.

– S hamar jöttek az eredmények is.

– Az volt a hipotézisem, hogy nem csak az immunrendszer véd a daganatok ellen, mert sokféle daganat van, ami nem alakul ki gyakrabban az AIDS-esekben az immunrendszer csökkent működése ellenére. Feltételeztem tehát, hogy létezik egy természetes tumorellenes védelem, s ezt sikerült is bebizonyítanom. A ráksejtek ugyanis egy fontos tulajdonságukban eltérnek az egészségesektől: míg ezek a keringésünkben lévő molekulákból szigorúan csak annyit vesznek föl, amennyire szükségük van, addig a tumorsejtek ebben nem ismernek határt. Úgy gondoltam, hogy azon molekulák között, amelyeket a beteg sejtek fölvesznek, lehetnek olyanok is, melyek egy védelmi rendszer részei, és el tudják pusztítani a ráksejteket. 89 alkotóelemet vizsgáltam meg, közülük 16 bizonyult hatásosnak, vagyis ezekről derült ki, hogy egymás hatását fokozva, s bejutván a tumorsejtekbe, képesek azokat megsemmisíteni. Ezek kombinációja az aktív ráksejtpusztító keverék, mely zömében aminos-

„AZ VOLT A HIPOTÉZISEM, HOGY NEM CSAK AZ IMMUNRENDSZER VÉD A DAGANATOK ELLEN”

savakból és vitaminokból áll, vagyis a szervezetben egyébként is jelenlévő, természetes anyagokból.

– *A klinikai vizsgálatok és a szép számú gyógyult tapasztalatainak dacára kétkedők, sőt, ellendrukkerek is vannak.*

– A tudománytörténet is igazolja, hogy ez elkerülhetetlen. A konferenciákon kifejezetten élvezem, ha faggatnak, kérdéseket tesznek föl nekem, mert jó érzés, hogy a válaszaimmal sikerül őket meggyőzőm. Szakmai támadás egyébként soha nem ért. Az internetes kommentelők egészen mások, egyesek kifejezetten a támadásra specializálódnak. De mindig megvéd valaki.

– *A kutatással kapcsolatos gondolatait bent tudja hagyni a laboratóriumban, vagy mindig ott motoszkálnak a fejében?*

– Sokszor még zuhanyzás közben is ezen morfondírozom. Van úgy, hogy este nyolcig bent dolgozom, de tízkor lefekszem, hogy kipihenjem magam. Reggel fél hétkor kelek, és egy-másfél órányi edzéssel kezdem a napot: tekerem a szobabiciklin, használom a fogyórolit, és van néhány kondigépem is. Más közérzettel indul így a nap. Hetente kétszer járok focizni, s büszkén mondhatom, hogy futásban fölveszem a versenyt a fiatalokkal 61 évesen is, igaz, cselezésben ők a jobbak. A mecseki teljesítménytúrákat is alig várom már, eddig mindig sikerült a szintidő alatt megtennem a távot. A mozgás kiskorom óta része az életemnek. Általános iskolás osztálytársaim elneveztek Herkulesnek, a németesek viccből Herr Culesnek, s ebből maradt meg máig a becenevem, a legtöbben ugyanis Culesnek szólítanak. Kivéve azokat, akik Vilinek, Tell Vilmos után. Amikor ugyanis a pécsi biokémiai laborba kerültem, hosszú hajam volt és

LÁNYÁVAL ÉS ELSŐ AUTÓJÁVAL 1986-BAN

szakállam, így ragadt rám e népi hős neve.

– *Aki gyermekkorában sokat olvas, később is keresi az igényes kikapcsolódat.*

– A feleségemmel rendszeresen járunk színházba, Mesterbérletünk van a komolyzenei koncertekre, és a

RAVEL BOLERÓJA IHLETTE A TÁNC II. CÍMŰ TEMPERAKÉPET

Kodály Központnak hála, fantasztikus zenei élményekben lehet részünk! Ha Maxim Vengerov fellépésére, a Vujicsics együttes vagy a 100 Tagú Cigányzenekar legutóbbi koncertjére gondolok, a szavam is elakad. Igazi csemegek. Akár a csúcsborok, amiket két borklubba járva ismerhettem meg. A villányi és a szekszárdi borvidék közelsége is megköveteli, hogy legalább alapfokon tisztában legyek a nedűkkel. Nem egyes fajták, hanem kimagasló évjáratok a kedvenceim: például az 1997-es Vesztergombi szekszárdi bikavér óriási élmény, akárcsak a Takler pince Primarius merlot-ja és Regnum cuvéeje, de a 2003-as Bock-féle Magnifico maga volt a csoda. Ma már csillagászati áron lehet csak hozzájutni. Én Emma unokám születésekor bontottam egy palackkal.

– *Továbbviszi valaki családon belül a tudományos vonalat?*

– Gabriella lányom jogi és pszichológusi diplomáját a kriminalisztika terén hasznosítja, tanársegéd a PTE-n. Péter fiam idén végez az ELTE-n, ő biokémikus akar lenni, a szívacsos agyhártyagyulladás kutatásában vesz részt. Ügyes fiú, jók a meglátásai, sokra viheti. Nagyon büszke vagyok a gyermekeimre, mert okosak, szorgalmasak és kitartóak. Soha nem keserítette meg az életünket, hogy sóvárgunk valami után. Mindig annak tudtunk örülni, amink volt. Amikor sok spórolás után meglett az első Trabantunk, az ovis Peti azt kérdezte: Apa, hogyan tudtál te ilyen szuper autót venni? A csalódását elkerülendő, felvilágosítottam: Tudod, kisfiam, a Trabi nagyszerű autó, de azért van egy-kettő, ami még ennél is jobb. – Nem baj, mondta, versenyautónak ez is jó lesz nekünk.

LEJEGYEZTE: CSATÓ ANDREA